

- *процесуальний* – передбачає вибір методів, форм і засобів навчання;
- *контрольно-оцінний* – пов'язаний з періодичною перевіркою ходу педагогічного процесу і оцінкою його результатів [3].

Виділення цільового компонента в пропонованій моделі пов'язано з детальним розглядом цілей навчання – практичної, освітньої, виховної та розвиваючої. А це, у свою чергу, дає підставу виявити певні закономірності процесу їх досягнення, а також конкретизувати кожен із зазначених цілей в рамках досліджуваної проблеми – ПОНІМ на немовних факультетах вузів. В подальшому дослідженні вважаємо необхідним розглянути більш докладно структуру та зміст кожного з перерахованих вище компонентів моделі навчання ІМ студентів немовних факультетів вузів.

Список використаної літератури:

1. Андриенко А.С. Развитие иноязычной профессиональной коммуникативной компетентности студентов технического вуза: автореф. дис. на соискание уч. степени канд. пед. наук: спец. 13.00.08 “Теория и методика профессионального образования” / А. С. Андриенко. – Ростов-на-Дону, 2007. – 26 с.
2. Вейзе А.А. Чтение, реферирование и аннотирование иностранного текста. М.: Высшая школа, 1985. – 127 с.
3. Гальскова Н.Д., Гез Н.И. Теория обучения иностранным языкам: Лингводидактика и методика. – М.: Издательский центр «Академия», 2004. – 336 с.
4. Интенсивное обучение иностранному языку в высшей школе. /Под ред. Г.А. Китайгородской/ - М.: Изд-во Моск. университета, 1987. – 158 с.
5. Клобукова Л.П. Обучение языку специальности. – М.: Изд-во МГУ, 1987. – 77 с.
6. Пассов Е.И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению: Пособие для учителей иностранного языка. – М.: Просвещение, 1985. – 208 с.

*Тетяна Довгодько,
к. пед. н., доцент, м. Київ
Микола Зелінський,
к. філос. н., доцент, м. Київ*

Необхідність парадигмальних зрушень в освітньо-виховному просторі України на етапі транзитивних змін

Український соціум, перебуваючи на етапі утвердження демократії, переживає період глибоких структурних змін. І в суспільстві, і у самій освіті (вихованні) відбулися серйозні зміни, смисл і значення яких зумовлені пошуком нового у вихованні, який відповідав розвитку транзитного би тенденціям українського суспільства. Перехід останнього до нової фази свого функціонування з необхідністю призводить до усвідомлення того, що стереотипи навчальної діяльності і поведінки, виховні концепти повинні піддаватися переосмисленню у змінених суспільно-політичних умовах. Гострота проблем навчання й виховання молодого покоління зумовлена низкою причин. Сьогодні

ми стикаємось з відкритою пропагандою аморальності, культу насилля ,індивідуалізму і прагматизму. Зростають масштаби хабарництва, корупції, зухвалого і цинічного ігнорування вимог закону збоку представників так званої «еліти». Поглиблення ворожнечі, ненависті, демагогії, девальвація духовних цінностей, моральний занепад суспільства виливаються у катастрофічні наслідки: зростання рівня злочинності, збільшення самогубств, кількості розлучень, виникнення нових форм uzалежнення (телевізійної, комп'ютерної, ігрової).

Актуальність проблем освіти і виховання у даному контексті пов'язана з тим, що в освітній процес нерідко бездумно та необґрунтовано впроваджуються зарубіжні моделі освіти, а значить і виховання. При цьому замість міжкультурного діалогу, спрямованого на вироблення світогляду, який враховував би український культурно-національний менталітет, відбувається нав'язування американської системи цінностей в українську дійсність.

Означені реалії вимагають здійснення освітньої та виховної політики із врахуванням нових факторів соціалізації особистості та розуміння необхідності модернізувати виховні інститути соціуму. Якою може бути сучасна модель виховання? Передусім необхідний демократичний контроль у сфері виховання для того, щоб функціонування суспільства не виключало вільних ініціатив і самореалізації молоді. Нові критерії громадянської свободи вимагають перегляду традиційної дихотомії: колективне – індивідуалістичне. Сьогодні, за наявності нових форм власності, міжособистісна взаємодія підпорядковується іншій дихотомії: демократичний персоналізм – атомістичний індивідуалізм. Молодь формується в демократичному соціумі на основі персональної значущості й одночасно може відходити на позиції «окремішності», декомпонувати своє життя. У вихованні й навчанні треба враховувати нові соціальні реалії: ринок, бізнес-середовище, загострення суперечностей «міжнаціональних і міжконфесійних», зростання політичної активності молоді, видозмінений набір причинних взаємозв'язків, вплив нових «центрів влади». Про ці та інші нові форми виховних впливів акцентували увагу учасники круглого столу «Сучасний виховний процес: стан і проблеми», на якому з особливим акцентом наголошувалося, що із урахуванням обраного курсу України на європейську інтеграцію і входження її в європейський освітній простір необхідно «змінити основну філософську ідею освіти й виховання, їх цілі й завдання». Проектуючи перспективи формування особистості в умовах транзиту, необхідно зважити не лише на динаміку, інноваційність і відкритість змінам. Сучасна особистість мусить, з одного боку, володіти критичним розумом і моральними чеснотами демократичного зразка («західна» складова); а з іншого, – мати глибоку особистісну культуру, в якій етика поваги до природи і

суспільства доповнюється розвиненою емоційно-почуттєвою сферою, умінням керувати своїми почуттями («східна» складова).

Не менш значущим є аспект наступності, культурної ідентичності, зануреності в сферу національного буття і національних цінностей. У цьому відношенні не підлягає сумніву, що формування особистості повинно відбуватися на основі чітко визначених пріоритетів національного виховання.

*Людмила Доценко
к. психол. н., доцент, м. Київ*

Культура спілкування як основна складова професіоналізму майбутніх психологів

Сьогодні серед суттєвих проблем розвитку відкритого суспільства з орієнтацією на міжнародні цінності є неадекватність національної системи освіти новітнім вимогам до соціалізації індивіда. Сучасний вищий заклад – це соціокультурний інститут, який забезпечує можливість становлення індивідуальності, професіонала з розвинутими уміннями соціально-комунікативної компетентності. Це питання є ключовим для практики навчання й виховання нового покоління психологів, здатного до активної участі у розвитку суспільства, актуалізуючої потреби в індивідуальній творчості, відповідальності, усвідомлення своєї унікальності.

У зв'язку з цим постають нові вимоги до професійної підготовки сучасного фахівця з психології. Нині, модель професійної діяльності психолога характеризується:

- почуттям власної гідності;
- громадянськістю;
- толерантністю;
- орієнтацією на соціальне й професійне самовизначення й творчу самореалізацію;
- здатністю самостійно приймати рішення і нести відповідальність;
- сформованістю культури спілкування, комунікативної компетентності.

Таким чином, культура спілкування, комунікативна компетентність постають не лише особистісними властивостями, необхідними для гармонійного розвитку особистості, а й набувають державного значення як фактори успішної професійної реалізації громадянина.

Тому, із зростаючою значущістю постає питання розкриття сутності культури спілкування як вагомій складовій професіоналізму.